herpy

KAMÆLEONER

## Parson's Chameleon

# *Calumma parsonii*

*Calumma parsonii* regnes for verdens tungeste kamæleon. Hannen bliver op til 65 cm, vejer 500-700 g og bærer to vorteagtige horn på snuden. Arten lever i regnskoven i det østlige og nordlige Madagaskar, kan blive op mod 20 år og er langsom og rolig. Den kræver et stort, fugtigt og køligt terrarie og er kun for den erfarne holder.

Familie: Chamaeleonidae  Tidligere navn: *Chamaeleo parsonii; Chamaeleo madecassus*  Udgivet 16. november 2026

## SPECIFIKATIONER

### DYRET

| | |
|---|---|
| Voksenstørrelse | **45-65 cm**<br>total længde inkl. hale |
| Vægt | **500-700 g** |
| Levetid | **10-20 år** |
| Aktiv | **Dag** |
| Levevis | **Træboende** |
| Biotop | **Regnskov** |
| Sværhedsgrad | **Ekspert** |

### PASNING

| | |
|---|---|
| Min. terrarie | **120 × 60 × 120 cm**<br>L × B × H til 1 voksent dyr |
| Temperatur, dag | **22-27 °C** |
| Hotspot | **27-30 °C** |
| Temperatur, nat | **18-20 °C** |
| Luftfugtighed | **50-100 %** |
| UVB | **Nødvendig**<br>Ferguson-zone 3 |
| Kost | **Insekter** |
| Holdes | **Enkeltvis** |

### AVL

| | |
|---|---|
| Formering | **Æglæggende** |
| Kønsmoden | **24-36 mdr.** |
| Kuldstørrelse | **20-60 æg** |
| Kuld pr. år | **1** |
| Inkubation | **400-780 dage**<br>ved 22-24 °C |

### BESKYTTELSE OG PAPIRER

| | |
|---|---|
| CITES | **Appendiks II** |
| EU-bilag | **Bilag B** |
| IUCN | **Næsten truet (NT)** |

Arten står på CITES liste II og i EU's bilag B (forordning 338/97), som alle kamæleoner af slægten *Calumma*. Handel over grænser kræver CITES- og EU-dokumenter, som udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø efter bekendtgørelse nr. 1588 af 9.12.2024. Kamæleoner er ikke omfattet af den danske forbudsliste for private (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015). Spørg sælger om dokumentation for dyrets herkomst.

## Om arten

*Calumma parsonii* regnes for verdens største kamæleon målt på vægt; kun *Furcifer oustaleti* bliver længere. Voksne hanner vejer 500-700 g og bliver op til 65 cm lange, halen medregnet. Angivelser af dyr på over 80 cm er ikke bekræftet. Hunnen er tydeligt mindre, typisk 45-50 cm, og har en mindre hjelm og ingen eller kun små udvækster på snuden. Hannen har en kraftig hjelm og to vorteagtige horn på snuden, som er artens mest karakteristiske træk.

Arten deles i to underarter. *C. p. parsonii* er den store, udbredte form uden rygkam. *C. p. cristifer* er mindre, oftest op til omkring 50 cm, har en lav kam af små torne langs ryggen, og hannen har typisk en gulorange eller rustrød plet på siden. Den er sjælden i fangenskab.

Hannerne af *C. p. parsonii* findes i fire farveformer, der hver hører til sit område: 'orange eye', 'yellow lip', 'yellow giant' og 'green giant'. Om de er former eller bør regnes for egne underarter, er uafklaret. Variationen inden for hver form er stor, så farven er et fingerpeg og ikke en regel. Hunnerne er grønne eller brune og kan ikke skelnes fra form til form. Pasningen er den samme for alle. Ungerne er brune, orangefarvede eller grønne, og køn og tegning viser sig først efter et halvt års tid.

Georges Cuvier opkaldte arten efter den britiske læge James Parsons (1705-1770), der allerede havde beskrevet den under navnet *Cameleonis rarissima*.

*C. parsonii* er langsom, rolig og ofte godmodig, men også en kræsen æder. Bagfødderne har et så stærkt greb, at dyret holder fast i en cyklon; ved håndtering skal fødderne have noget at gribe om. Arten er en af de længst levende kamæleoner.

## Udbredelse og levested

*Calumma parsonii* findes kun i det østlige og nordlige Madagaskar, hvor udbredelsen dækker næsten 40.000 km². Farveformerne af *C. p. parsonii* har hver sit område: 'orange eye' lever i lavlandet under 500 m fra Toamasina til Mananara og på øen Nosy Boraha (Sainte-Marie), 'yellow lip' i mellemhøjt terræn omkring Ranomafana, 'yellow giant' i den sydlige del af Alaotra-Mangoro-regionen og 'green giant' på Masoala-halvøen.

*C. p. cristifer* findes i mellemhøjt terræn omkring Andasibe (Analamazaotra) i det centrale østlige Madagaskar, kun få kilometer fra den nominelle underart.

> **Oprindelig udbredelse:** Madagaskar.

### LEVESTED

Arten lever i fugtig regnskov fra lavlandet og op til omkring 1.200 m. Den foretrækker uberørt skov, men findes også i forstyrret skov, kaffeplantager og høje træer i landsbyer. Den sidder højt oppe i kronerne, er langsom og ret inaktiv og jager ved at sidde stille og vente på byttet. I parringstiden er den mere aktiv.

Klimaet er fugtigt hele året. Gennemsnitstemperaturen i det østlige Madagaskar ligger omkring 20-28 °C, og nedbøren kan nå op til omkring 3.800 mm om året. Om natten bliver det køligere, især i højderne. Hunnen klatrer ned fra træerne for at grave æggene ned i jorden.

## Pasning

### TERRARIET

Et voksent dyr skal have et terrarie på mindst 120 × 60 × 120 cm (længde × bredde × højde), og større er bedre; et helt rum eller en stor voliere er ikke for meget. Arten er ikke aktiv, men har brug for pladsen til at finde både åbne og skjulte steder, og den vejer tre til fire gange så meget som *Furcifer pardalis*. Højden er vigtig, for dyret bruger de øverste grene. Hold ét dyr pr. terrarie.

Vælg et net- eller hybridterrarie med god ventilation, for høj fugt i en lukket kasse giver skimmel og bakterier. Et stort fuglebur holder ikke på fugten, og et drivhus kan blive for varmt.

Indret med kraftige grene, der kan bære et tungt dyr, flere lag blade og både åbne og skjulte steder. Levende planter giver skjul og fugt. Brug ikke løs bund, for dyret kan sluge den. En fast bund med afløb og en spand under fjerner overskydende vand.

### TEMPERATUR

Dagtemperaturen skal være 22-27 °C. På solpladsen må der være 27-30 °C. Natten skal være kølig, 18-20 °C. Arten trives bedst køligt og tåler varme dårligt; for høje temperaturer er farligere end for lave.

Brug en blid, højt hængende varmelampe i stedet for en skarp, lav pære. Kamæleoner mærker forbrænding dårligt, så start hellere for koldt end for varmt. Tjek solpladsen med et IR-termometer.

Arten kan gå ind i en kølig periode, hvor den spiser meget lidt i op til seks måneder. Det er en naturlig rytme og ikke en sygdom, men dyret skal holdes under opsyn og vejes.

Læs mere: Varme og temperatur

### LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal være højest om natten: 90-100 % om natten og omkring 50 % om dagen. Angivelserne for dagen svinger fra 50 til 70-90 %. Arten drikker meget og bliver hurtigt dehydreret i tør luft; med den rette fugt og nok dryp drikker den mindre.

Sørg for et drypanlæg eller et sprinkleranlæg, der giver vanddråber på bladene flere gange om dagen. Sprøjt mindst to gange dagligt, så dråberne står synligt på løvet, men ikke direkte på dyret. En vandskål bliver ikke brugt. Overfladerne skal kunne tørre mellem sprøjtningerne, og luften skal bevæge sig. Brug ultralydsfugteren om natten, ikke mens varmelampen er tændt.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

### LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og har brug for kraftigt lys 12 timer i døgnet. Et T5 HO-rør med 6.500 K eller en kraftig LED-lampe over hele terrariets længde giver lyset.

UVB er nødvendig. Arten regnes til Ferguson-zone 3, hvor dyrene soler sig i hel eller delvis sol. Brug et T5 HO-UVB-rør i en enkeltreflektor og sigt efter et UV-indeks på omkring 3 på solgrenen; længere nede i terrariet skal det være lavere, så dyret kan søge ned i skygge. Kontrollér med en UV-måler, og skift røret efter producentens anvisning, fordi effekten falder med alderen.

Læs mere: Lys og UVB

### FODER

*C. parsonii* er insektæder og æder store insekter: voksne fårekyllinger, kakerlakker, græshopper, vandrende pinde, silkeorme og biller. Små hvirveldyr tages i naturen, men er ikke nødvendige i fangenskab og højst en lejlighedsvis godbid.

Arten er kræsen, og mange dyr vil ikke æde fra en skål. Giv derfor foderet med en lang pincet eller fra hånden, og lad dyret få tid til at reagere. Foderet er dyrere end til de fleste kamæleoner, fordi foderdyrene skal være store. Unger vokser langsomt og fodres hver dag med små foderdyr; voksne dyr æder færre, større måltider og kan gå flere dage uden.

Foderinsekterne skal selv være fodret med grønt og korn. Drys kalk på måltidet, og giv kalk med D3 og multivitamin sparsomt efter en fast plan. Overdosering af vitamin A og D3 giver ødem.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

### ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten holdes enkeltvis hele livet. Hanner er territoriale og må ikke kunne se hinanden. Et par sættes kun kortvarigt sammen til parring, og dyrene skilles igen ved tegn på uro.

Dyret er langsomt og roligt. Giv et nyt dyr to uger i fred. Lad det selv gå op på hånd og underarm, og undgå håndtering, medmindre det er nødvendigt. Stress viser sig som mørkere farver og kraftigere tegning.

## Avl

### KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannen er større end hunnen, har horn og kraftig hjelm og har formens farver. Hunnen er mindre og grøn eller brun. Kønnet kan først bestemmes ved 6-9 måneder. Kønsmodenheden indtræder efter 2-5 år, oftest omkring 3 år.

Hunnerne kan ikke skelnes fra form til form, så en hun med kendt oprindelse er vigtig for ren avl.

### PARRING

Avl er meget vanskelig og kræver specialviden. Parringen sker ved begyndelsen af regntiden. Før hunnen til hannens terrarie under opsyn, og skil dyrene, hvis hunnen afviser, eller hannen er voldsom. Skil dem også, når parringen er overstået.

En hun kan gemme sæd og lægge kuld flere år i træk efter én parring. Hun bruger meget energi på æggene og springer ofte et år over. Sørg for ekstra foder og kalk før og efter lægningen.

### ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger højst ét kuld om året, 3-5 måneder efter parringen, og kuldet er på 20-60 æg. Hun graver æggene ned omkring 30 cm nede i fugtig jord. Giv en dyb æglægningsbeholder med en blød, fugtig blanding af kokosfibre og sand, så hun kan grave.

Hunnen er svækket bagefter og skal have nærende foder og kalk.

### INKUBATION

Æggene flyttes til en rugemaskine på omkring 22-24 °C med streng kontrol af fugten. Rugetiden er den længste, der kendes hos krybdyr: oftest 400-660 dage og op til omkring 780 dage. Varme forkorter den, og kulde forlænger den. Angivelserne for temperaturforløbet svinger meget, og mange metoder har en kølig fase. Selv små fejl kan ødelægge hele kuldet, så avl kræver tålmodighed og erfaring.

### OPDRÆT AF UNGER

Nyklækkede unger er 7-11 cm lange og vejer 1-4 g. De skal have små foderdyr hver dag og holdes hver for sig i et hybridterrarie med samme klima som de voksne. Drys foderet med kalk. Ungerne vokser langsomt og er kræsne, så tålmodighed er nødvendig. Et kuld giver mange unger, og hver skal have sit eget terrarie.

## Sundhed og typiske fejl

Typiske problemer og fejl i pasningen:

- Dehydrering ved tør luft eller manglende dryp.
- Luftvejsinfektioner og skimmel ved stillestående, vedvarende våd luft.
- Parasitter og dårlig kondition hos vildfangne dyr, som ofte ankommer afkræftede. Vælg opdrættede dyr.
- Knoglesvind (MBD) ved for lidt UVB eller kalk.
- Ødem ved overdosering af vitaminer.
- Brandsår fra varmelampen.
- Afkræftning efter lægning hos hunner, der ikke får nok foder og kalk.

Vej dyret jævnligt. Kontakt en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret holder op med at æde uden for den kølige periode, eller ved slaphed, mørk farve eller åndedrætsbesvær.

Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

### Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.